

במשכנות שאננים

חיים סבתו

כשיצא ספרי בואי הרוח לאור עולם ביקשו ידידי ואוהביי לשמחני והזמינו אותי למשכנות שאננים שלמרגלות חומת ירושלים. רוחות קרות נישבו בעמק קדרון. נתעטפתי ובאתי לילך.

פגע בי רבי משה דוד, אמר לי: אדוני הסופר, אדוני הסופר, לאן אתה הולך? שמא ללמוד תורה? או ללמדה לאחרים?

אמרתי לו: ידידי ואוהביי עורכים לי מסיבה במשכנות שאננים. נאה, נאה, אמר. מן הסתם סעודת מצווה היא. וכי איזו מסכתא סיימת? בכבלי או בירושלמי? השפלתי ראשי ואמרתי: לאו. לא סיימתי מסכת.

ושמא לסעודת שבע ברכות, לשמח חתן וכלה אתה הולך? שאל. לאו, אמרתי.

ואולי למצוות פדיון הבן, שהרי כוהן אתה, ואתה הולך ליטול חמש סלעים? ואולי זוהר לליל הברית כפי שנהגו בני ארם צובא שאתה מחשיב את עצמך מצאצאיהם? לאו, השבתי.

אם כן תמהני עליך, מסיבה של חולין היא, ולסתם מסיבה של חולין שאינה סעודת מצווה אתה הולך? וכי מועד היום, או ראש חודש, וכי כך הוא מנהג יקירי ירושלים

הרב חיים סבתו
הוא ראש ישיבת
ההסדר 'ברכת
משה' במעלה
אדומים.

* דברים שנאמרו בערב לכבוד צאתו של הספר בואי הרוח שנערך במשכנות שאננים בירושלים, חורף תשס"ח. לבקשת המערכת אפשר המחבר לפרסמם (לראשונה) באקדמות.

לילך ביום של חולין לסעודה של חולין? ובכלל מי הם שאננים אלה שאתה הולך למשכנותם?

עוד אני מדבר עמו, ראה אותי מרחוק אדם אחד, חלוקו לבן ובוהק ופניו מאירות. שלום עליך אדוני הסופר, שלום עליך, אמר לי. הו, אמרתי בפליאה, עזרא סימן טוב! מה אתה עושה כאן עמנו בעולם השפל? וכי לא בעולם האמת אתה? או בעולם הדמיון, ומה עלה בדינך? מה עלה בדיני, אין אני רשאי לומר לך, אמר. אלא שאני יושב במחיצת חכם פינטו כמו שהיינו יושבים לפניו בבית הכנסת זהורי חמה, מה כאן יושב ומשמש אף שם יושב ומשמש. ואף רחמים יושב עמנו ומנגן בכינור, לשמח הצדיקים בישיבה של מעלה. אלא ששלחו אותי לכמה שליחויות לכאן לעולם השפל. לשמח לב נדכאים, ולהאיר פנים לאומללים, ולעשות שלום בין איש לאשתו, וליישר עקמימויות שבלב. שמעתי שמסיבה עושים לך אוהביך. שמח בני שמח, ושמח אף אותם במעשים שכתבת. וכי קל בעיניך שנער או נערה, זקן או זקנה, יש להם שעה של קורת רוח במחיצת ספריך? וכי יודע אתה מה כוחה של שעה אחת של קורת רוח בעולם מלא צער כעולמכם? וכי לא כך אמרו חכמים: יפה שעה בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא? ולא עוד, אלא ששמעתי אומרים שיש שעלו בהם הרהורי אמונה מאותם מעשים שכתבת, וכי יודע אתה מה כוחו של הרהור אמונה אחד בעולמכם ששקול כנגד כל חיי העולם שלנו?

ראה אותי הסופר הגדול שכל ירושלים רעשה ממעשיו ואמר לי: משהגעתי ליובל ביקשו לעשות מסיבה לכבודי, נשמטתי מהם עד שפגשתי את תהילה בסמטה קטנה בירושלים, ואמרה לי, בני, לך ושב עם אוהביך ישמחו הם בך ואתה בהם, ושמעתי לדבריה.

עוד הוא מדבר עמי וסיעה של אנשים באה לעומתי ובידיהם קולמוסים וגליונות של נייר. לא הכרתי אותם. ולא ידעתי למה באו. אלה מברכים בקול גדול, ואלה בשפה רפה, ואלה בעקימת שפתיים. השבתי שלום לאלה ולאלה. עוד אני משיב להם שלום, פגעו בי שניים. מי אתם, שאלתי.

עיתונאים אנו, ומבקשים לשאול אותך שאלה או שתיים. מפני מה כל מעשים שאתה כותב תמימים וטובים הם? וכי לא שמעת שיש רוע בעולמנו? ומפני מה אתה מעלים עינך ממנו? תמים אתה! תמים אתה!
עוד אני חושב מה אשיב להם, לא המתינו לתשובתי ופרצו בצחוק גדול. אנחנו נראה לך מהו רוע בעולם, עד שמוכרח תהיה לכתוב עליו.

הכטתי בהם בפליאה. מה פגם מצאו בתמימות, והלוא כבר נאמר לאברהם אבינו: התהלך לפניי והיה תמים, ונצטווינו: תמים תהיה עם ה' אלוקיך. ולוואי והייתי תמים כפי שהם סוברים. וכי למה ירצו הם להרע לי, וכי עשיתי להם מאומה? זכרתי שחייב אדם ללמד זכות, ואמרתי בלבי, שמא שוגגים הם, ואולי משמים נשלחו הם להעניש אותי על ביטול תורה בכתבת המעשים, ואולי צדיקים נסתרים הם ולטובה הם מתכוונים

להרע לי, כדי שלא יגיס לבי מן הכבוד הגדול שעשו לי, ולפיקך מטעמיים הם לי מעט מן הרע בעולם הזה.

אמר לי עזרא סימן טוב והוא מחייך: בני, מה לך נעלב, וכי לא אמרתי לך כבר משום הרב פינטו שלא יקפיד אדם על כבוד שעושים לו יותר מן המגיע לו, וישמור העורף לעצמו, לעת שיגנו אותו יותר מן הראוי לו, והרי אתה עצמך כתבת כך משמי במעשה שעשית?

פנה אליי אדון מקס ספורטה, אמר לי: אדוני הסופר, אדוני הסופר, דבר אחד שביקשתי לומר לך בעולם השפל ולא הניחו לי, אומר עתה מעולם האמת. באמת לא עלתה על דעתי שאעשה תשובה, שאני שקוע הייתי בפריס, ובפילוסופי שלה, אלא שמשעה שכתבת מעשה שלי וקראת לו 'גלגל חוזר בעולם', והכנסת אותו בספרך אמת מארץ תצמח, וסיימת אותו שמקס ספורטה הלך לכותל המערבי והעלוהו לתורה, והרהר בתשובה, יצאו הרהורי תשובה מדפי ספרך והגיעו אליי לפריס, והרעישו את לבי. שהרי אמת הסופר כותב מלבו, ואיך יכולתי להכחיש את דבריך? ומתוך כך זכיתי לכל מה שזכיתי.

פגע בי האופה מבירהנג'ום. אמר לי, מבקש אני לומר לך דבר אחד אדוני הסופר: כמה עונשים וכמה מלקיות של אש ביקשו להלקותני על שציערתי את הנער היתום משה פרקש. ואף שכך היה מנהג כל בעלי מלאכה בשוליות אותם ימים, אין מנהג מבטל לב. ונאמר: כל אלמנה ויתום לא תענון, עד שבאת אתה בספרך, בואי הרוח, ולימדת עליי זכות, שעשיתי מה שעשיתי מפני מה שעבר עליי במלחמה העולמית הנוראה, ולא עוד אלא שכתבת ששלחתי למוישה סל לחמניות טריות ביום איום. משעה שכתבת זאת באו מלאכים והעלו זכויותי כמליצי יושר ונמתק דיני.

ראיתי מרחוק את דוקטור טוויל קורא פיוט חרש של הלוי שמצא, ואת אדון פרקש לומד במסכת בבא מציעא, ואת זקני חכמי ארם צובא, ואת שאר האנשים שציירתי אותם במעשים שכתבתי, והם עולים ובאים.

מודה אני לכם מורי ורבותי שבאולם, בין אלה שכתבתי עליהם, בין אלה שרמזתי אליהם ובין אלה שלא הזכרתם בספריי אבל הם ומעשיהם זכורים בלבי, על שבאתם לכבודי לשמחני.

ועיקר תודתי לבורא עולם שנתן לי עין טובה לראות עושי טוב בעולמו, וקולמוס נאה לספר לכם עליהם.